

SS. Türkiye Jeoloji Kurultayı
55th Geological Congress of Turkey

ÇANKIRI ÇORUM HAVZASININ BAH KENARINDAKİ MİYOSEN
TORTULLARININ DEPOLANMA ORTAMLARI VE SÜREÇLERİ

L KARADENİZLİ*, G. SEYİTOĞLU**, G, SARAÇ*, H.Y. HÂKYEMİZ*, N.
KAZANCI****, Ş. ŞEN****, D, SAVAŞCI**

* Maden Tetkik ve Arama Genii Müdürlüğü Jeoloji Etütleri Dairesi, 06520 Ankara

**Ankara Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 06100, Tandoğan Ankara

***Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, 41400, Gebze Kocaeli

****Laboratoire de Palaeontologie Museum National d'Histoire Naturelle, 8 rue Buffon, 75005, Paris
Fransa

Çankırı-Çorum Havzasının batı kenarında Miyosen'den itibaren başlayan genişleyen tektonik rejiminin ürünleri olan Kumartaş ve Hançılı formasyonları geniş bir alanda (yaklaşık 1000 km²) yayılım gösterir. Birbirleri ile düşey ve yanal geçişi olan bu iki formasyonun tabanında ve etrafında Neotetis kenet kuşağına özgü kayalar yer alır. Memeli faunasına (MN3,4,5) göre bu formasyonların yaşı Erken-Orta Miyosenedir. Bu iki formasyon üzerine uyumsuz olarak Geç Miyosen-PHYosen yaşlı Kızılırmak ve Bozkır formasyonları gelir.

Erken-Orta Miyosen yaşlı ve yaklaşık 400 m kalınlık sunan bu tortullarda fasiyes analizi yapılmış ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir. Kumartaş formasyonu genellikle teknesi-düzlemsel çapraz tabakalı kumtaşları, kalın paralel tabakalı çakıllı kumtaşı, tane destekli-tabakalı konglomera ve çamurtaşlardan oluşur. Hançılı formasyonu ise çok farklı fasiyesler sunar; masif konglomera, sarı-yeşil renkli iyi boylanmış kumtaşı, laminalı çamurtaşı, organik maddece zengin kiltası, yeşil-grî renkli kiltası, ostrakodlu kiltası, oidli kireçtaşları, marn ve kömürler yer alır.

Yukarıda tanımlanan fasiyeslerin düşey ve yanal ilişkileri birlikte değerlendirilmesi ile fasiyes toplulukları oluşturulmuş ve sonuçta depolanma ortamları belirlenmiştir. Buna göre Kumartaş formasyonu kütle akma katkılı örgülü akarsu, kumlu menderesi! akarsu ve taşkın düzlüğü ortamlarında depolanmıştır, Hançılı formasyonunu oluşturan tortullar göl ve göl kıyası (fan-delta, kıyı yakını barlar) ortamlarında depolanmıştır. Fan-delta tortulları göl kıyasında su altı ve su üstü koşullarını yansıtan fasiyesler içermektedir. Göl içi fasiyesleri ise gölün zaman içerisinde derinleştiğini, sığlaştığını göstermektedir,

Çankırı-Çorum havzasının batı kenarında Erken-Orta Miyosen gölü> yarı tropikal iklim ve açık göl koşullarını yansıtmaktadır. Göl kıyasında yüksek ve düşük enerji koşullarını yansıtan karbonatlar ve su altı ve su üstü koşullarını yansıtan kırıntılı fan-delta tortullarının varlığı göl seviyesinde değişimlerin olduğunu göstermektedir. Göl seviyesi değişiminde düşey yönlü tektonik hareketler önemli rol oynamıştır.